

310

D E K R E T

z dnia 21 grudnia 1955 r.

o zmianie przepisów wojskowego postępowania karnego.

Celem usprawnienia pracy organów wymiaru sprawiedliwości oraz najpełniejszego zagwarantowania praw obywateli stanowi się, co następuje:

Art. 1. W Kodeksie Wojskowego Postępowania Karnego wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16:

- a) ustęp czwarty otrzymuje brzmienie:
„organa bezpieczeństwa publicznego — do wojskowych organów bezpieczeństwa, organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej”;
- b) po ustępie dziewiątym dodaje się nowy ustęp w brzmieniu:
„oficer śledczy” — do oficerów śledczych prokuratury, wojskowych organów bezpieczeństwa, organów bezpieczeństwa publicznego”;
- c) w ustępie przedostatnim po wyrazach „oficerów śledczych” dodaje się wyraz „prokuratury”;

2) w art. 26 wprowadza się nowy § 5 w brzmieniu:

„§ 5. W toku postępowania przygotowawczego postanowienia i zarządzenia może wydawać również prowadzący dochodzenie lub śledztwo.”;

3) w art. 28 w § 1 po wyrazie „wojskowa” dodaje się wyrazy „oraz inne organa prowadzące dochodzenie lub śledztwo.”;

4) w art. 31 w § 1 skreśla się wyrazy „wymiaru sprawiedliwości”;

5) w art. 32 wprowadza się nowy § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W toku postępowania przygotowawczego uprawnienia określone w §§ 1, 2 i 3 przysługują również prowadzącemu dochodzenie lub śledztwo.”;

6) w art. 36 w § 2 po wyrazie „śledczy” dodaje się wyraz „prokuratury”;

7) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. Podejrzany jest ten, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów; oskarżonym jest ten, przeciwko któremu wszczęto postępowanie sądowe; skazanym jest ten, czyją winę ustalono wyrokiem.”;

8) w art. 48 wprowadza się nowe §§ 3 i 4 w brzmieniu:

„§ 3. Oskarżony może mieć obrońcę z wyboru lub z urzędu.

§ 4. Obrońcę z urzędu wyznacza przewodniczący sądu:

- a) w przypadkach wskazanych w art. 53 § 3, jeżeli oskarżony nie ma obrońcy z wyboru,
- b) na prośbę oskarżonego.”;

9) w art. 53:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Obrońca ma prawo do udziału przy zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1).”;

b) wprowadza się nowe §§ 3 i 4 w brzmieniu:

„§ 3. Udział obrońcy jest obowiązkowy:

- a) przy zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1) — jeżeli podejrzany jest nieletni, głuchy, niemy lub posiada inne ułomności fizyczne, które pozbawiają go możliwości normalnej obrony, lub zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności;

b) w rozprawie.

§ 4. Sąd na wniosek oskarżonego może uznać, że udział obrońcy w rozprawie nie jest obowiązkowy, chyba że zachodzi jedna z okoliczności wymienionych w § 3 lit a) albo przestępstwo jest zagrożone karą śmierci.”;

10) art. 54 otrzymuje brzmienie:

„Art. 54. Jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wymienionych w art. 53 § 3 lit. a), a podejrzany nie ma obrońcy, prokurator zawiadamia o tym przewodniczącego sądu najpóźniej przed przystąpieniem do zaznajomienia podejrzanego z materiałami śledztwa (art. 171 § 1).”;

11) w art. 74 wprowadza się nowy § 4 w brzmieniu:

„§ 4. O wezwaniu biegłych wydaje się postanowienie, w którym określa się zagadnienia wymagające opinii biegłych.”;

12) art. 99 otrzymuje brzmienie:

„Art. 99. § 1. Środki zapobiegawcze stosuje się tylko na mocy postanowienia sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego.

§ 2. Środki zapobiegawcze wolno stosować dopiero po wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

§ 3. Odpis postanowienia sądu lub prokuratora o zastosowaniu środka zapobiegawczego doręcza się za pokwitowaniem podejrzanemu przy przystąpieniu do wykonania i przesyła się władzy wykonującej środek zapobiegawczy. O zastosowaniu środka zapobiegawczego zawiadamia się przełożoną władzę wojskową podejrzanego.

§ 4. Na postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego służy zażalenie w każdym stadium postępowania niezależnie od jakichkolwiek terminów.”;

13) dotychczasową treść art. 99 oznacza się jako art. 100 § 1; dotychczasową treść art. 100 oznacza się jako art. 100 § 2;

14) art. 102 uchyla się;

15) art. 104 otrzymuje brzmienie:

„Art. 104. § 1. Tymczasowe aresztowanie w toku dochodzenia i śledztwa może trwać najwyżej 3 miesiące.

§ 2. Jeżeli zachodzą uzasadnione przyczyny, właściwy prokurator wojskowy wyższego rzędu może przedłużyć tymczasowe aresztowanie o jeden miesiąc, a Naczelny Prokurator Wojskowy o dalsze dwa miesiące.

§ 3. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej może przedłużyć areszt do dziewięciu miesięcy.

§ 4. Najwyższy Sąd Wojskowy może na wniosek Prokuratora Generalnego udzielić dalszego przedłużenia tymczasowego aresztowania na czas oznaczony, jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie wskazanym w § 3.;

16) w art. 107:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i po wyrazach „niezwłocznie doprowadzić” dodaje się wyrazy „do prokuratora wojskowego, a gdyby to było utrudnione —”;

b) wprowadza się nowy § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Zatrzymanego można przesłuchać w charakterze podejrzanego jeszcze przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów.”;

17) w art. 108 dotychczasową treść § 2 oznacza się jako § 3 i wprowadza się nowy § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Organ dokonujący zatrzymania powinien niezwłocznie wystąpić do sądu wojskowego lub prokuratora wojskowego z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie.”;

18) po art. 108 wprowadza się nowe art. 108¹ i 108² w brzmieniu:

„Art. 108¹. § 1. W przypadkach określonych w art. 106 — 108 odpis postanowienia o aresztowaniu należy najdalej w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania doręczyć za pokwitowaniem aresztowanemu oraz przesłać do władzy wykonującej tymczasowe aresztowanie.

§ 2. Zatrzymany powinien być zwolniony, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o tymczasowym aresztowaniu.

Art. 108². Organ wymiaru sprawiedliwości, który wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, obowiązany jest w najkrótszym czasie zawiadomić o tym osobę najbliższą podejrzanego.”;

19) w art. 144 w § 2:

a) lit. e) otrzymuje brzmienie:

„e) zaznajomienie podejrzanego z wszystkimi materiałami zebranymi w postępowaniu przygotowawczym (art. 171 § 1);”;

b) dotychczasowe lit. e) i f) oznacza się jako lit. f) i g);

20) w art. 156 w § 1 wyrazy „wojskowe organa bezpieczeństwa” zastępuje się wyrazami „organa Milicji Obywatelskiej”;

21) art. 160 uchyla się;

22) art. 164 otrzymuje brzmienie:

„Art. 164. § 1. Śledztwo wszczyna i prowadzi oficer śledczy na zarządzenie prokuratora wojskowego lub z własnej inicjatywy.

§ 2. O wszczęciu śledztwa z własnej inicjatywy oficer śledczy niezwłocznie zawiadamia prokuratora wojskowego.

§ 3. Śledztwo może wszczynać i prowadzić prokurator wojskowy.”;

23) art. 166 otrzymuje brzmienie:

„Art. 166. § 1. Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia śledztwa lub zebrane w toku śledztwa zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia określonej osobie zarzutów, oficer śledczy sporządza postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie danej osobie, a następnie przesłuchuje ją w charakterze podejrzanego.

§ 2. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów powinno zawierać:

a) wskazanie osoby podejrzanego,

b) określenie czynu zarzucanego podejrzanemu,

c) wskazanie kwalifikacji prawnej tego czynu.

§ 3. W wyjątkowych wypadkach, gdy niezwłoczne ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów utrudniłoby w poważnym stopniu postępowanie karne, ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów może być odroczone najdalej do 14 dni. Odroczenie to wymaga pisemnej zgody prokuratora wojskowego.

§ 4. Jeżeli w toku śledztwa ujawni się, że podejrzanym popełnił czyn nie objęty wydanym uprzednio postanowieniem o przedstawieniu zarzutów, oficer śledczy wydaje nowe postanowienie, którym zmienia lub uzupełnia poprzednie, i niezwłocznie ogłasza je podejrzanemu.”;

24) w art. 167:

a) §§ 1 i 2 uchyla się,

b) w § 3 wyraz „ma” zastępuje się wyrazami „i jego obrońca mają”;

c) w § 4 po wyrazie „podejrzanego” dodaje się wyrazy „lub jego obrońcy”;

25) art. 168 uchyla się;

26) art. 171 otrzymuje brzmienie:

„Art. 171. § 1. Jeżeli oficer śledczy uzna, że śledztwo dostarczyło podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, zaznajamia podejrzanego z wszystkimi materiałami śledztwa i poucza go o przysługującym mu prawie przejrzania akt i złożenia wniosku o uzupełnienie śledztwa. Z czynności tych spisuje się protokół.

§ 2. Jeżeli nie zajdzie potrzeba uzupełnienia śledztwa, oficer śledczy wydaje postanowienie o zamknięciu śledztwa i ogłasza je podejrzanemu, po czym sporządza akt

oskarżenia i przedkłada akta prokuratorowi wojskowemu wraz z załącznikami sprawy oraz w miarę możliwości dowodami rzeczowymi.

3. Jeżeli przy sporządzeniu aktu oskarżenia zachodzi potrzeba zmiany kwalifikacji czynu na surowszą lub oskarżenia o inny czyn, aniżeli zarzucony podejrzanemu, w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów sporządza się nowe postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza się je podejrzanemu i przesłuchuje się go na treść zarzutów, a w razie potrzeby uzupełnia się śledztwo.”;

27) art. 172 uchyla się;

28) art. 175 otrzymuje brzmienie:

„Art. 175. § 1. Przy czynnościach dokonywanych w toku dochodzenia lub śledztwa inne osoby obok uczestniczących w czynności mogą być obecne tylko wtedy, gdy kodeks niniejszy tak stanowi albo gdy uzna to za potrzebne prowadzący dochodzenie lub śledztwo albo prokurator wojskowy.

§ 2. Obecność tych osób zaznacza się w protokole czynności.”;

29) po art. 179 wprowadza się nowy art. 179¹ w brzmieniu:

„Art. 179¹. Na postanowienia, zarządzenia i inne czynności prowadzącego dochodzenie lub śledztwo służy zażalenie osobom, których prawa zostały przez te czynności naruszone.”;

30) dotychczasowy rozdział IV działu VII oznacza się jako rozdział V, a po art. 179¹ wprowadza się nowy rozdział IV i nowe art. 179² — 179⁶ w brzmieniu:

„R o z d z i a ł I V.

Nadzór prokuratora wojskowego nad postępowaniem przygotowawczym.

Art. 179². § 1. Nadzór nad postępowaniem przygotowawczym sprawuje prokurator wojskowy.

§ 2. Prokurator wojskowy jest obowiązany do czuwania nad przebiegiem całego postępowania przygotowawczego, a przede wszystkim do systematycznego wglądu w akta dochodzenia i śledztwa.

§ 3. Zarządzenia prokuratora wojskowego są wiążące dla prowadzącego dochodzenie lub śledztwo.

Art. 179³. Prokurator wojskowy z tytułu sprawowanego nadzoru może w każdym czasie:

- zaznajamiać się z zamierzeniami prowadzącego dochodzenie lub śledztwo oraz wydawać w tym zakresie zarządzenia;
- brać udział w dochodzeniu i śledztwie, w szczególności uczestniczyć w czynnościach dokonywanych przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo albo samodzielnie ich dokonywać;
- wydawać wszelkie potrzebne postanowienia i zarządzenia, w szczególności uchylać lub

zmieniać postanowienia i zarządzenia wydane przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo;

d) wyłączać prowadzącego dochodzenie lub śledztwo z przyczyn wskazanych w art. 38 § 1;

e) przejąć sprawę całkowicie do swego prowadzenia.

Art. 179⁴. § 1. Udział prokuratora wojskowego w śledztwie jest konieczny przy sporządzaniu protokołu o zaznajomieniu podejrzanego z materiałami śledztwa.

§ 2. W wyjątkowych przypadkach, zwłaszcza gdy sprawa nie jest zawiła, prokurator wojskowy może odstąpić od udziału w dokonaniu czynności określonej w § 1.

Art. 179⁵. Postanowienie o zawieszeniu postępowania karnego wymaga pisemnego zatwierdzenia prokuratora wojskowego.

Art. 179⁶. § 1. Akt oskarżenia sporządzony przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo wymaga pisemnego zatwierdzenia prokuratora wojskowego.

§ 2. Jeżeli akt oskarżenia sporządzony przez prowadzącego dochodzenie lub śledztwo jest wadliwy w całości lub w części, prokurator wojskowy zarządza sporządzenie nowego aktu oskarżenia albo sam go sporządza.

§ 3. Przepis art. 171 § 3 stosuje się odpowiednio.”;

31) w art. 181 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przesyłając sądowi akt oskarżenia prokurator wojskowy załącza akta, inne załączniki oraz w miarę możliwości dowody rzeczowe i zarazem składa oświadczenie co do swego udziału w rozprawie.”;

32) w art. 254 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 254. § 1. Zażalenie wnosi się do organu, który wydał zaskarżone postanowienie. Można je wnieść również bezpośrednio do sądu lub prokuratora powołanego do rozpoznania zażalenia.”;

33) po art. 254 wprowadza się nowy art. 254¹ w brzmieniu:

„Art. 254¹. Zażalenie na postanowienie, zarządzenie albo czynność prowadzącego dochodzenie lub śledztwo rozstrzyga prokurator wojskowy sprawujący nadzór nad postępowaniem przygotowawczym. Jeżeli śledztwo prowadzi prokurator wojskowy, zażalenie rozstrzyga prokurator wojskowy wyższego rzędu. O treści swego postanowienia prokurator wojskowy niezwłocznie zawiadamia pisemnie tego, kto wniósł zażalenie.”;

34) art. 256 otrzymuje brzmienie:

„Art. 256. Jeżeli organ, który wydał postanowienie, uzna zażalenie za słuszne, sam do niego przychyli się; w przeciwnym razie przedstawia je do rozstrzygnięcia wraz ze swoją opinią instancji odwoławczej.”;

35) w art. 257 skreśla się wyrazy „wymiaru sprawiedliwości”;

36) art. 259 otrzymuje brzmienie:

„Art. 259. Przepisy art. 252 — 254 i 255 — 258 stosuje się odpowiednio do zażeń na zarządzenia, jak

również do zażeń na czynności prowadzącego dochodzenie lub śledztwo.”;

37) w art. 269 w § 1 skreśla się wyrazy „jeżeli Najwyższy Sąd Wojskowy uzna to za wskazane”;

38) art. 291 otrzymuje brzmienie:

„Art. 291. § 1. Wznowienie umorzonoego dochodzenia lub śledztwa może nastąpić na mocy postanowienia właściwego prokuratora wojskowego wyższego rzędu tylko w razie ujawnienia nowych istotnych okoliczności nieznanych w poprzednim postępowaniu.

§ 2. Jeżeli w postępowaniu wznowionym podejrzanego ponownie tymczasowo aresztowano, zalicza się na poczet terminów wskazanych w art. 104 okres tymczasowego aresztowania w postępowaniu poprzednim.”

Art. 2. Uchyla się art. 9 i 10 przepisów wprowadzających Kodeks Wojskowego Postępowania Karnego (Dz. U. z 1953 r. Nr 36, poz. 154).

Art. 3. Uchyla się §§ 2 i 3 w art. 55 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192).

Art. 4. Upoważnia się Ministra Obrony Narodowej do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jednolitego tekstu Kodeksu Wojskowego Postępowania Karnego oraz przepisów wprowadzających Kodeks Wojskowego Postępowania Karnego z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów i paragrafów.

Art. 5. Dekret wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: M. Rybicki

311

• D E K R E T

z dnia 21 grudnia 1955 r.

o organizacji i zakresie działania Milicji Obywatelskiej.

Art. 1. Milicja Obywatelska jest uzbrojoną formacją, powołaną do ochrony spokoju, ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Art. 2. Milicja Obywatelska podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych, który kieruje jej działalnością.

Art. 3. 1. Organizacja Milicji Obywatelskiej jest pod względem terytorialnym przystosowana do podziału administracyjnego Państwa.

2. Organizacja jednostek Kolejowej Milicji Obywatelskiej przystosowana jest do podziału administracyjnego Polskich Kolei Państwowych.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi szczegółową organizację Milicji Obywatelskiej.

Art. 4. 1. Organami Milicji Obywatelskiej są:

Komenda Główna,

komendy wojewódzkie, miejskie, powiatowe i dzielnicowe,

komisariaty i posterunki.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może znosić istniejące i powoływać inne terenowe organy Milicji Obywatelskiej.

Art. 5. Rada Ministrów określa umundurowanie, oznaki służbowe i uzbrojenie Milicji Obywatelskiej.

Art. 6. Do zakresu działania Milicji Obywatelskiej należy:

- 1) utrzymywanie bezpieczeństwa publicznego,
- 2) ochrona spokoju, ładu i porządku publicznego,

3) ochrona życia i zdrowia obywateli,

4) ochrona własności społecznej i mienia obywateli,

5) zapobieganie i przeciwdziałanie przestępczości, organizowanie walki z przestępczością i opracowywanie skutecznych metod tej walki,

6) przeprowadzanie postępowania przygotowawczego w sprawach karnych, wykonywanie zleceń organów Prokuratury, organów śledczych bezpieczeństwa publicznego i sądów — w zakresie prawem przewidzianym,

7) wykonywanie zleceń rad narodowych i ich prezydiów — w zakresie ustalonym przepisami prawa,

8) czuwanie — w zakresie prawem przewidzianym — nad przestrzeganiem przepisów w dziedzinie handlu, ochrony przeciwpożarowej, przepisów sanitarno-porządkowych w miejscach otwartych, przepisów o porządku publicznym na obszarze kolejowym oraz przepisów porządkowych na przystaniach wodnych, plażach i kąpieliskach oraz w innych miejscach publicznych,

9) czuwanie nad przestrzeganiem przepisów o ruchu ulicznym i drogowym,

10) wydawanie w zakresie prawem przewidzianym pozwoleń na posiadanie broni palnej, przebywanie w strefie nadgranicznej oraz dokonywanie zdjęć fotograficznych i filmowych w miejscach, gdzie zezwolenie takie jest wymagane,

11) wydawanie dowodów osobistych i prowadzenie ewidencji ludności,

12) prowadzenie rejestracji cudzoziemców,

13) wykonywanie innych czynności przewidzianych w przepisach prawa.